

Et aktuelt emne set fra oven

Utilstrækkelig dræning koster

INTRO

Dræning afgørende for stabil afgrødevækst

Dræning sikrer hurtig bortledning af vand fra rodzonen. Derved sænker dræning vandstanden, forbedrer luftskiftet og jordens bæreevne, hvilket er nødvendigt for en god rodudvikling og optimal rettidighed i markdriften.

Hvis drænsystemet ikke fungerer tilfredsstillende, eller der slet ikke er drænet på et areal med dræningsbehov, bliver overskudsnedbøren ikke ledt væk hurtigt nok. Det kan medføre en høj vandstand i lange perioder og i nogle tilfælde også overfladeafstrømning.

En tilstrækkelig dræning af marken er afgørende for en god og stabil afgrødevækst og dermed højere høstudbytter og bedre rettidighed i landbrugsdriften.

Det er derfor vigtigt at prioritere en optimal dræning af sine marker, også selvom det forekommer omkostningsfuldt, da konsekvensen ved dårlig dræning af marken er tab af økonomiske gevinster.

BLÅ BOG

Stinna Susgaard
Filso er
projektkonsulent
ved Seges.
Speciale i dræning
og afvanding.

Mikkel Gejl Hansen
er konsulent
ved Seges.
Speciale i
produktions-
økonomi, planteavl.

Kørsel udenom de våde områder er tidskrævende, og man risikerer at skade jorden og afgrøden rundt om. Dronefoto af Morten Steg, LandboSyd.

Utilstrækkelig dræning giver udfordringer

DRÆNING: En høj vandstand i jorden medfører en række driftsmæssige udfordringer. Man bør ikke bearbejde jorden i våd tilstand, da det komprimerer jorden, og det kan gå ud over bl.a. rettidigheden. Derfor er tilstrækkelig dræning vigtig for at nå høje udbytter.

Rettidigheden udfordres

Jo mere våd en jord er, jo lavere er dens bæreevne, og jo mere sårbar bliver jordbunden for komprimering og strukturskader.

For at undgå skadelig komprimering af jorden bør man ikke bearbejde jorden i våd tilstand, hvilket imidlertid udfordrer rettidigheden i markdriften.

Hvis dræningen ikke sikrer et dybt nok vintervandspejl, bliver det mere risikabelt at dyrke vintersæd på arealet, fordi risikoen for afgrødeskade i løbet af vinteren øges.

Man kan dermed være begrænset til dyrkningen af vårsæd på dårligt drænedes marker.

Senere såtid om foråret

Dyrkningen af vårsæd er heller ikke problemfrit på vandliden- de marker.

Det er eksempelvis ikke muligt at etablere et ordentlig såbed, når jorden er for våd. En god, ensartet og hurtig fremspiring kræver et højt iltindhold, hvilket der ikke vil være ved højt vandindhold i jorden.

Forsøg har vist, at det på mineraljord gennemsnitlig var muligt at så vårsæd 11 til 13 dage tidligere på drænedes arealer set i forhold til udrænedes arealer.

Dræning giver dermed afgrøden en længere vækstsæson, hvilket øger udbyttet.

Hyppigere vand-mætning af rodzonen

Ud over en senere såtid på dårligt drænedes arealer er der også grundet den højere vandstand en risiko for, at efterfølgende regn vandmætter jorden og drukner såbedet.

Desuden er en våd jord langsommere om at varme op. Det er alt sammen forhold, som giver en ringere afgrødevækst på dårligt drænedes arealer, også selvom der måske sås samtidig med vel-drænedes jorde.

Dårlig dræning og ringe afgrødeetablering giver også flere problemer med ukrudt, som eventuelt skal håndteres med ekstra ukrudtsbekæmpelse.

Dårlig rodudvikling

Et permanent højt grundvandspejl reducerer luftskiftet i jorden kraftigt og begrænser rod-

KONSEKVENSN FOR DIG

Forsøg har vist, at jorden bliver tjenlig til bearbejdning 11 til 13 dage tidligere ved dræning end uden dræning. Såtidspunktet for vårsæd har en skæringsdato ca. medio april, hvor såtidder herefter vil medføre betydelige udbyttetab med ca. 1 hkg pr. dag efter skæringsdatoen.

Våd jord kræver ekstra brændstof, og hvis der er våde pletter, vil det være nødvendigt at køre udenom. Dermed stiger behovet for kørslen i marken, og udgifter stiger til bl.a. vedligehold og brændstof. Kørsel i våd jord medfører også risiko for at sidde fast med maskinerne og omkostninger med at komme fri. Det højere ukrudtstryk på dårligt drænedes arealer kan også medføre øgede omkostninger til bekæmpelse. Desuden er der på dårligt drænedes marker ofte omkostninger med løbende småreparationer og ad hoc løsninger på drænsystemet, som måske ikke altid virker alligevel.

Ud over merudbytter fra tidlig såning vil der også være merudbytter fra reduceret jordpakning og bedre rodudvikling. Der vil også kunne være så våde pletter i marken, som slet ikke giver noget udbytte, så bare et lille udbytte vil være et merudbytte.

Konsekvensen ved ikke at få en god dræning af marken er tab af de økonomiske gevinster. I værste tilfælde medfører det en negativ indtjening på de dårligt drænedes områder. De våde områder giver en øget andel af forager i marken og øger kørselstiden, da kørsels-mønstret kan blive som i en ukurant mark.

Dårlig dræning og ringe afgrødeetablering giver flere problemer med ukrudt.

udviklingen i dybden.

Rodudviklingen er afgørende for afgrødens generelle vækst, dens evne til at optage vand og næringsstoffer fra jorden og evnen til at konkurrere med ukrudtet.

Et overfladenært rodsystem gør også afgrøderne mere sårbare overfor tørke, når vandstanden i tørre perioder falder til under røddernes dybde, og rodnettets ikke er dybt nok til at trække mere vand op.